

نگارش چندگانه، گریبانگیر زبان فارسی

پراکندگی و شلختگی در «رسم الخط زبان فارسی» موضوع تازه‌ای نیست ...

چندگانگی نگارش فارسی سردرگمی رسانه‌ها و نظام آموزشی را در پی داشته است

نگارش چندگانه، گریبانگیر زبان فارسی

پراکندگی و شلختگی در «#رسم الخط زبان فارسی» موضوع تازه‌ای نیست و هر از گاهی در لا به لای خبرها درباره آن انتقادهایی را می‌شنویم اما وقتی کسی مانند استاد شفیعی کدکنی بصراحت از وضع موجود انتقاد می‌کند و رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی هم توپ را در زمین دولت و ابلاغ رئیس‌جمهور می‌اندازد، پیگیری این ماجرا جذاب و خواندنی می‌شود. به گزارش جام‌جم، روز گذشته استاد محمدرضا شفیعی کدکنی با انتقاد از عملکرد فرهنگستان زبان و ادب فارسی درباره رسم الخط ثابت، گفت: به فرهنگستان ادب اعتقاد خاصی ندارم. این فرهنگستان باید رسم‌الخط ثابتی را مانند رسم‌الخط استاد مجتبی مینوی در تحریر «#کلیله و دمنه» وضع کند؛ زیرا این رسم‌الخط با دقت خاصی تدوین شده است و با این کار همه می‌توانند از آن استفاده کنند و معایب رسم‌الخط فعلی از بین می‌رود.

محمدرضا شفیعی کدکنی شاعر، پژوهشگر و استاد دانشگاه که اهل مصاحبه و سخنرانی نیست، بتازگی در جلسه پیش‌دفاع پایان‌نامه یکی از دانشجویانش در دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد اظهارات مهمی داشته که متن آن رسانه‌ای شده است.

این انتقاد استاد شفیعی کدکنی درحالی است که در فرهنگستان زبان و ادب فارسی گروهی با عنوان دستور زبان و رسم الخط فعالیت می‌کند.

دکتر حسن انوری، عضو شورای علمی گروه دستور زبان فارسی و رسم الخط فرهنگستان با بیان این که مهم‌ترین هدف گروه، تدوین دستور زبان فارسی امروز است، به جام‌جم گفت: این دستور صرفاً جنبه توصیفی دارد و این توصیف براساس متن‌های معتبر دوره معاصر است.

او درباره فعالیت‌هایی که در این زمینه انجام شده است گفت: تهیه و تنظیم دستور خط فارسی مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی یکی از این امور است که در قالب یک کتاب با عنوان دستور خط فارسی منتشر شده است. انوری افزود: مسئولان فرهنگستان بارها تأکید کرده‌اند وظیفه فرهنگستان به عنوان یک نهاد سیاستگذار، انجام امور پژوهشی است و اجرای مصوبات فرهنگستان به‌عهده آنان نیست.

در ادامه صحبت‌های دکتر انوری باید یادآوری کنیم که چندی پیش غلامعلی حدادعادل رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی در مراسم تجلیل از برگزیدگان فرهنگستان‌ها که در محل ریاست جمهوری برگزار شد، در حضور محمود احمدی‌نژاد گفت: یکی از مشکلات زبان فارسی کم‌توجهی مجریان است. قانون برای حمایت از زبان و ادب فارسی وجود دارد، اما مشکل در اجراست؛ زیرا مجریان آنچنان که باید نسبت به پاسداری از آن و اجرای قانون توجه نشده‌اند یا نیروی انسانی کافی را در اختیار ندارند.

او در آن جلسه از رئیس‌جمهور خواست که توصیه‌های لازم را به دستگاه‌های مختلف داشته باشد تا آنچه را فرهنگستان تصدیق و تأیید می‌کند، در چارچوب قانون اجرایی شود.

حدادعادل گفته بود: براساس مصوبه مجلس شورای اسلامی رسم‌الخط و واژگان مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی به همه دستگاه‌های دولتی ابلاغ می‌شود. مشکلی که در این میان وجود دارد، عدم‌قدرت لازم برای اجرایی شدن این مصوبات ابلاغ شده است.

ضرورت تصحیح متون

صحبت‌های روز گذشته شفیعی کدکنی محور دیگری هم داشت؛ او تأکید کرده همه متون ادبیات فارسی نیازمند تصحیح مجدد است.

کدکنی افزوده است: برخی جوانان فکر می‌کنند، کار تصحیح، یک کار قدیمی است؛ اما امروز در دنیا بزرگ‌ترین مراکز پژوهشی مشغول تصحیح متون قدیمی از کتب افلاطون و ارسطو تا آثار نویسندگان قرن بیستم که آثارشان دچار نقص شده، هستند و این نشان‌دهنده

اوج اهمیت این موضوع است.

او ادامه داد: تصحیح کامپیوتری متون کار بزرگی است که می‌توان انجام داد؛ زیرا کامپیوتر نه خسته می‌شود و نه عصبانی و خطایذیری بسیار پایینی دارد و ما باید به صورت جدی از این مقوله بهره بگیریم.

این صحبت‌های شفيعي‌کدکني هم باعث شد تا سراغ دکتر محمود عابدی مدیر گروه تصحیح متون فرهنگستان زبان و ادب فارسی برویم؛ او در این باره به خبرنگار ما گفت: نظر ایشان به عنوان يك استاد صاحب‌نظر در تحقیقات ادبی و تصحیح متون، قابل توجه است و یکی از بهترین آرای معاصران تلقی می‌شود.

عابدی با بیان این‌که نیاز جامعه، ضرورت تصحیح متون را تعیین می‌کند، افزود: گاه تعلیقات و توضیحات متون، ارزشی کمتر از تصحیح متون ندارد و می‌تواند خوانندگان را به خواندن متن علاقه‌مند کند.

او با اظهار تأسف از کم توجهی به تصحیح متون ادبی گفت: متأسفانه آنچه ملاحظه می‌شود این است که ما در آینده شاید کمتر کسی را پیدا کنیم که بتواند مانند گذشتگان متون را تصحیح کند، زیرا آن اشرافی را که افرادی چون مرحوم فروزانفر به متن داشتند و می‌توانستند مشکلاتش را حل کنند، ندارند.

عابدی تأکید کرد: تغییرات جامعه خود به خود پایبندی نسل‌ها را به سنت تغییر می‌دهد. در این میان ما می‌توانیم با عوامل سنت‌ها را حفظ کنیم که یکی از این عوامل تصحیح متون است.

سجاد روشنی / گروه فرهنگ‌و هنر